

Назирів Родіон Шавкатович,
аспірант спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
Глухівського НПУ ім. О. Довженка

РОЗВИТОК АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ СИСТЕМИ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ВИМОГ СУЧАСНОЇ НОРМАТИВНОЇ БАЗИ

Наявна система військової освіти не повною мірою забезпечує безперервний професійний розвиток військових фахівців упродовж військової кар'єри, набуття ними мовних компетентностей, які уможливають належне виконання завдань оборонного планування, сумісного застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони, здійснення спільних дій у складі об'єднаних органів військового управління, у тому числі разом з відповідними структурами держав-членів НАТО.

Мовна підготовка військовослужбовців регламентується низкою нормативних документів, а саме: Концепція трансформації системи військової освіти (1997), Дорожня карта удосконалення мовної підготовки у Збройних силах України (2021), Ціль партнерства Україна-НАТО G1200 «Мовні вимоги» (2021), «Інструкція про курси іноземних мов у Збройних Силах України» (2017), «Основні засади мовної підготовки особового складу у системі Міністерства оборони України» (2019), «Інструкція з проведення мовного тестування у системі Міністерства оборони України» (2019), стандарт НАТО STANAG 6001 (2014).

Концепція трансформації системи військової освіти [4] передбачає нові підходи до здобуття військової освіти в мережі військових закладів. В ній, зокрема, наголошується на недосконалій системі вивчення іноземних мов військовослужбовцями, що «не забезпечує достатній рівень володіння іноземними мовами для ефективної участі в заходах міжнародного оборонного співробітництва, міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки, впровадження стандартів та процедур НАТО», а серед основних завдань трансформації системи військової освіти визначається: «забезпечення достатнього рівня знань іноземних мов військовослужбовцями складових сил оборони в обсязі, необхідному для впровадження політик і стандартів НАТО в діяльність усіх ланок органів військового управління та ефективної участі у заходах міжнародного оборонного співробітництва, міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки та навчання за кордоном».

Підґрунтям для створення високоефективної системи мовної підготовки військовослужбовців є «Основні засади мовної підготовки особового складу у системі Міністерства оборони України» [2], реалізацію яких передбачається здійснити у 2 етапи: 2019-2024 рр. («продовження заходів щодо розвитку та посилення (оптимізації) системи мовної підготовки особового складу Збройних Сил України»), 2025-2030 рр. («поступове запровадження вимоги обов'язкового професійного володіння англійською

мовою особовим складом Збройних Сил України при просуванні по службі на посади, що пов'язані з використанням іноземної мови у службовій діяльності, збільшення у складі Збройних Сил України військових частин і підрозділів, взаємосумісних з відповідними військовими частинами (підрозділами) країн-членів і партнерів НАТО» [2].

Вимоги щодо обов'язкового володіння англійською мовою встановлюються до осіб, «які претендують на зайняття посад військовослужбовців офіцерського складу, які проходять військову службу за контрактом, перелік посад яких встановлюється Кабінетом Міністрів України» [3].

Дорожня карта удосконалення мовної підготовки у Збройних силах України [1] визначає стратегічну мету та шляхи підвищення ефективності мовної підготовки, а також чіткий перелік необхідних заходів зі створення безперервної системи розвитку іншомовної компетентності військовослужбовців ЗС України. В ній, зокрема наголошується на особливому значенні сформованості стійкої позитивної внутрішньої мотивації особового складу ЗС України щодо вивчення іноземних мов, що може досягатися через активізацію навчально-пізнавальної діяльності (поєднання всіх напрямів освітньої діяльності задля отримання ефективного результату; включення різних форм, методів і засобів навчання; постійного інтерактивного зворотного зв'язку усіх суб'єктів освітнього процесу; сталого підтримання рівня знання мови та самовдосконалення; стимулювання особового складу до самоосвіти та лідерства тощо) та ефективний механізм просування/використання кадрового менеджменту підготовлених в мовному відношенні кадрів, залишення їх на військовій службі протягом потрібного часу.

Сертифікація військовослужбовців щодо володіння іноземною мовою здійснюється відповідно до міжнародного стандарту NATO STANAG 6001 [5], яким визначено стандартизовані мовленнєві рівні (СМР) для військовослужбовців: СМР 0 (Відсутність практичного вміння); СМР 0+ (Завчений мінімум); СМР 1 (Виживання); СМР 1 + (Виживання +); СМР 2 (Функціональний); СМР 2+ (Функціональний +); СМР 3 (Професійний); СМР 4 (Експертний). Успішне складання мовного тесту засвідчує володіння військовим фахівцем іноземною мовою на рівні, достатньому для іншомовного спілкування у професійній сфері.

Завдання формування майбутнього покоління військових покладається на заклади системи військової освіти, що зумовлює актуальність проблеми розвитку англomовної компетентності майбутніх викладачів закладів системи військової освіти у процесі професійної підготовки з урахуванням сучасних нормативних вимог.

Список використаної літератури

1. Дорожня карта удосконалення мовної підготовки у Збройних силах України (на 2021-2025 роки) (2021). URL: https://www.mil.gov.ua/content/education/doroznya_karta_2021.pdf
2. Основні засади мовної підготовки особового складу у системі Міністерства оборони України (2019). URL: <https://nuou.org.ua/assets/documents/osn-zas-mp.pdf>
3. Про застосування англійської мови в Україні. Проект закону України (2023). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ji09534b>
4. Про трансформацію системи військової освіти. Постанова КМУ від 15 грудня 1997 р. № 1410 (1997). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1410-97-%D0%BF#Text>
5. СТАНАГ 6001. Мовний стандарт» (2014). URL: https://nuou.org.ua/assets/documents/dodb_stanag_6001.pdf